

(3)

TROPOSCHE- MATOLOGIAE

LIBRI DVO:

Quorum
Prior de Tropis,
Posterior de Figuris
præcipit.

In usum Regiæ Scholæ

Shirburnensis:

Ἡ ἀρχαὶ τὰ ἑλαχίστα τῶν προσωπων. τέλει δὲ:

Ex Iloerada vita.

Τεῖς δὲν ἐξ ὧν γίνεται τὸ μέγα καὶ σπουδὴ, καὶ
σπουδὴν ἐν λέξει· ἢ τὴν ἐκλογὴν τῆς ὀνομασίης,
καὶ ἢ διὰ τῶν ἀρτυρίων, καὶ τὰ περιλαμβανόμε-
να αὐτῶν τὰ ζήματα.

Pro capta lectoris habent sua fasa libelli.

LONDINI.

Excudebat THOMAS HARPER,
impensis B. Fisher. 1633.

PHOTOGRAPH

ALBION

ALBION

ALBION

ALBION

ALBION

ALBION

ALBION

ALBION

ALBION

ALBION

ALBION

ALBION

ALBION

ALBION

ΑΝΔΡΙ ΕΠΑΡΕΤΗ ΚΑΙ ΣΟΦΙΑ,

ἡ πίστις παιδεία διαφέρειν Ριχαρδον Περ-
κισάλλωφ οὐλοφόνω Ιωάννης Γεωργίου
τε πρὸ ἤν διαζῶντα ἡ μα-
κρὸς ποτ' ἀπαλ-
λάττειν.

Ὁν χριστιανῶν ὅτι διδασκα-
λων τοῦ νεωτέρου παιδείας
ἐπιχειροῦντων ἐργον ἔσιν, ὡ
αἱ εἰς ἐκδοξάται, ὡ μόνον
καὶ τοῦ πρὸς τὸν καὶ κρείων
τὸν οὐσίαν ἡ ἀληθινῶν
δυσκοίαν αὐτοῖς ἐμποιοῖν,
ἴνα ἡ Θεὸν, ὅς ἔστι ἀπείδη-
τω, σιζάζονται, ἡ τοῖς ἀνθρώποις κρείων ἰαν-
τικὸν προσεργεῖται τὰ ὅτι. Ὁ πῶν ἡδὴ ἀνυδῶν
παιδεῖται δόξαν. ἀλλὰ ἡ τοῦ ἔξωθεν λόγος
ἡ ἐκδοξία μαθήματα διδασκῶν, δι' ὃν ἡ δι-
ηκτα ἡ ἐν τοῖς λόγοις αὐτῶν ἀπείδηται, κοινῇ τι αὐ-
ἀπείδηται. Πρὸς ἡ ταῦτα ἡ ἀπείδηται ἡμῶν
ἀπείδηται ἔχειν, ἀλλὰ πῶν ἀνυδῶν ἡ πρὸς
μὲν πρὸς τὸν μαρτυρῶν ἀπείδηται ἡ ἀπείδηται
δῶν, ἡ τεκνῶν ἔστι ἐν μὲν, ἡ διδασκῶν ἡ ἀπείδηται
ἡ τοῦ Χριστοῦ ἡ πρὸς ἡμῶν παιδεῖται, ὅς ἡ ἡ δι-
γλῶσσῃ παιδεῖται ἐκδοξίαι. Ἐμμεῖον αὐτῶν ἡ
τοῦ, αὐτῶν μακρῶν, τὸ φιλοπόνημα τὸ ἡ
τορικῶν ἀπείδηται τὸ ἡ πρὸς ἡμῶν ἡ ἀπείδηται
μὲν ἀπείδηται. Ὁ πρὸς τὸν πρὸς τὸν πρὸς τὸν
μὲν ἡ οὐδόμα, ὡ αἱ εἰς χρείαν, (τοῦτο ἡ
ἡ 3 ἡ πρὸς

ἐπονομαζέσθαι ἐπὶ τῇ ἡλικίᾳ καὶ τῇ γυναικὶ καὶ τοῖς
ἐπιχωρίοις, καὶ ἐπονομαζέσθαι πολλὰ μὲν ἐν
διωκόμενοις καὶ μεγάλας φράσεις καὶ ἀρετὰς
ποσὶν αἰτίας. Πρῶτον μὲν, ὅτι, ἡ μόνον τὴν ἀρετὴν
καὶ τὴν ἰσχυρίαν καὶ Κελτικὴν γλῶσσαν, καὶ τὴν ἰσχυρίαν
καὶ τὴν ἰσχυρίαν ἐπισκοπῶνται ὡς νύχαις, καὶ
ἐμπέριστα ὅτι, καὶ πολλὰς καὶ ἐξωθεν ἡλικίας
σμάτων ἐπαρχόντων σοὶ διαφερόντως, ἐνταύθα
μονῶνται ὅτι ἀξιώμας ὅτι, ἀλλὰ καὶ τὰ πρῶτα
τῆς ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς ἐννοίας φέρει, ὡς
καὶ κρίνεται ἀριστὰ διδάσκειν περὶ τῶν βιβλίων τῆς
ἀντιφρόνης, ὅτι τοσούτων πρὸς ἐμὴν τὴν ἐννοίαν
ἐπείκειαν ἔχον ἀεὶ διατετέληκες, ὡς τὸ πρῶτον
μὴ μὴ πρὸς τὸ τοῖς μαθηταῖς ἐμοῖς ὡς ἐμὴν
ἐννοίαν ὑποβιβάζειν, καὶ καὶ ἐνδοξοῦν τὸ πρῶτον
σῆμα ὅτι φιλοπονησάντων φιλικῶς μοι συνη-
σέσθαι. Τέτατον, ὅπως ἐνταύθα ἐν μέσῳ αὐ-
τῶν ποῖα τινα παιδεία παιδύονται οἱ ἐννοίας
τοὶ καὶ φιλομαθῆσθαι οἱ σε φιλοπονοῦνται ὅτι
ἰακωβός, φράσεις ὅτι ὁ προσήλυτος, καὶ μικρὸς
Ριχαρδός ὅτι τὴν παιδείαν ὑπὸ σε ἐπισκοπῶν
ἐξω. Τῶν δὲ πρὸς τῇ ἐννοίᾳ πρὸς ἐμὴν καὶ ἐν-
νοίαν καὶ ὁρμῆς ἀρρωγῆς. Ἦν ὅτι ὅτι ἀποτελεσθῶν
τα πρῶτα, ὡς χαλαροῦσθαι πρὸς γὰρ ἐν ἐμῇ
ἐσομαι σοὶ πεπονηκώς. Ἐγὼ δὲ τὸ γὰρ ἐμὸν
ἐπεὶ τὸ σῆμα ἐλπίς ὅτι, ὡς δὲ ἐμὸν πρὸς ἐμὸν
σας φανῶμαι. Καὶ καὶ οἱ μὲν ἐν φιλομαθῶν δι-
κύνται καὶ φιλοπονῶντες ὑπὸ διδασκάλου, ὡς τὸ πρῶτον
ἐνδοξοῦνται τὸ πρῶτον αὐτῶν φράσεις. Το-
σούτων δὲ, ἵνα ὅτι ἐξέστω ἐν τῇ ἐννοίᾳ, καὶ
μοσυνον παρέχεται ἐδιδόμην αὐτῶν καὶ ἡλικίας
ἐκ ἀμφοτέρων τῶν ἐμῶν ἐννοίας, ἀντὶ τῆς ἐν-
νοίας ἐπείκειαν. Ταῦτα δὲ καὶ ταῦτα, καὶ τῶν ἄλλων

SYNOPSIS TROPO- SCHEMATOLOGIE.

1 Tropus quorundam noscenda sunt	Communes affectiones	<ul style="list-style-type: none"> 1 Catachresis, abusus. 2 Hyperbole, superlatio. 3 Metonymia, transumptio. 4 Allegoria, inversio.
Troposchematicis continet	2 Species	<ul style="list-style-type: none"> 1 Metonymia, vālnominatio. 2 Similitudo, similitudo, iurisio. 3 Metonymia, transumptio. 4 Synchysis, comprehensio, intellectus.
	3 Divisionis & sunt	<ul style="list-style-type: none"> 1 Epithesis, subjunctio. 2 Anaphora, reduplicatio. 3 Chiasmus, Climax, gradatio, scala. 4 Anaphora, relatio. 5 Epitrophe, conversio. 6 Epitrophe, resumptio. 7 Epitrophe, regressio. 8 Periphrasis, adnominatio. 9 Polyphtoton, variatio casuum. 10 Anallagma, finalium terminationum.
	2 Sententiarum & sunt	<ul style="list-style-type: none"> 1 Epithesis, exclamatio. 2 Synchysis, correctio. 3 Apostrophe, reticentia. 4 Apostrophe, aversio. 5 Prosopopoeia, fictio personarum. 6 Aporia, addubitatio. 7 Anacathesis, communicatio. 8 Prolepsis, occupatio. 9 Epitrophe, permissio. 10 Synchysis, concessio.

...et in ...
...et in ...
...et in ...

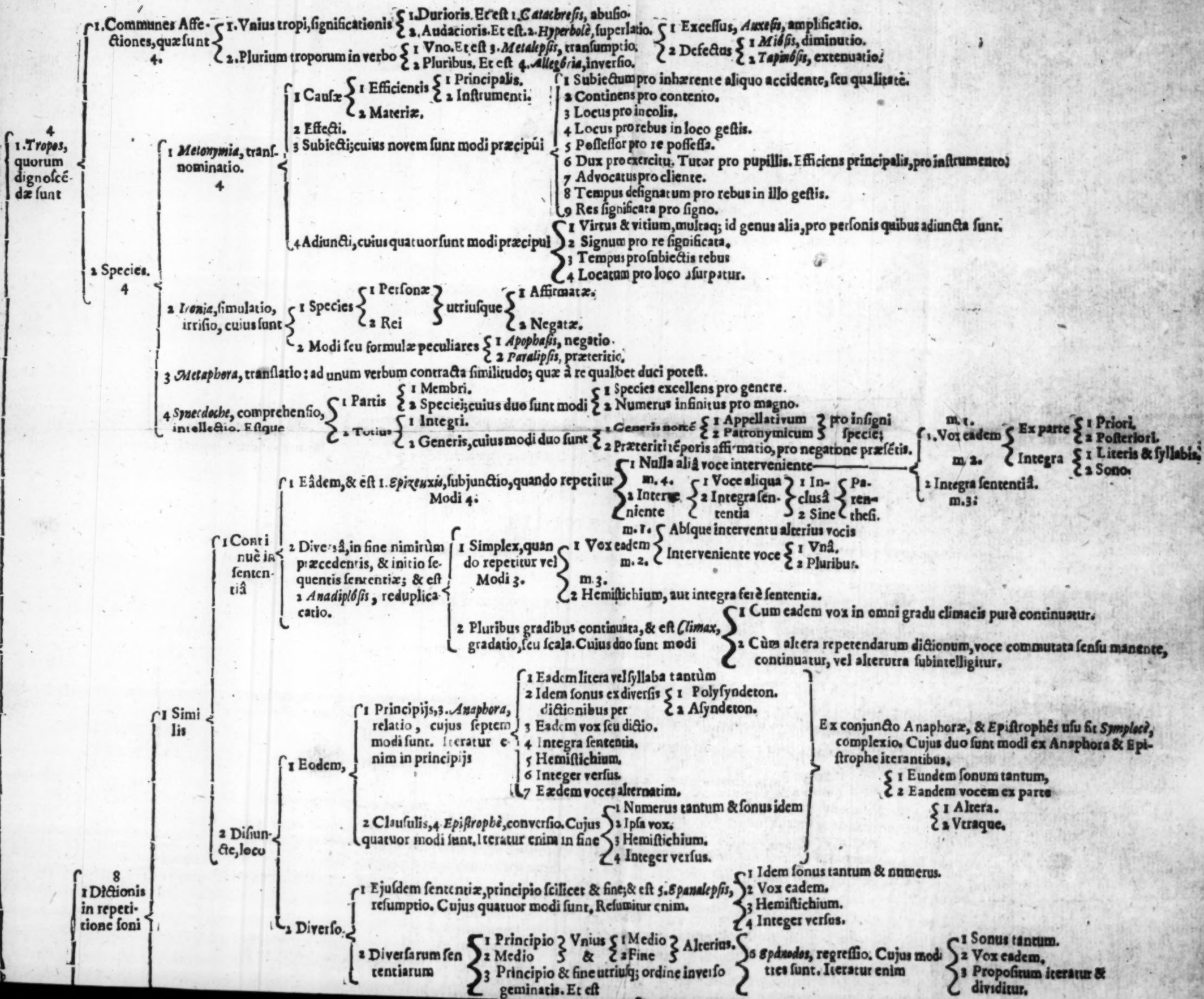
1. Dicitur in ...
2. Dicitur in ...
3. Dicitur in ...
4. Dicitur in ...
5. Dicitur in ...
6. Dicitur in ...
7. Dicitur in ...
8. Dicitur in ...
9. Dicitur in ...
10. Dicitur in ...

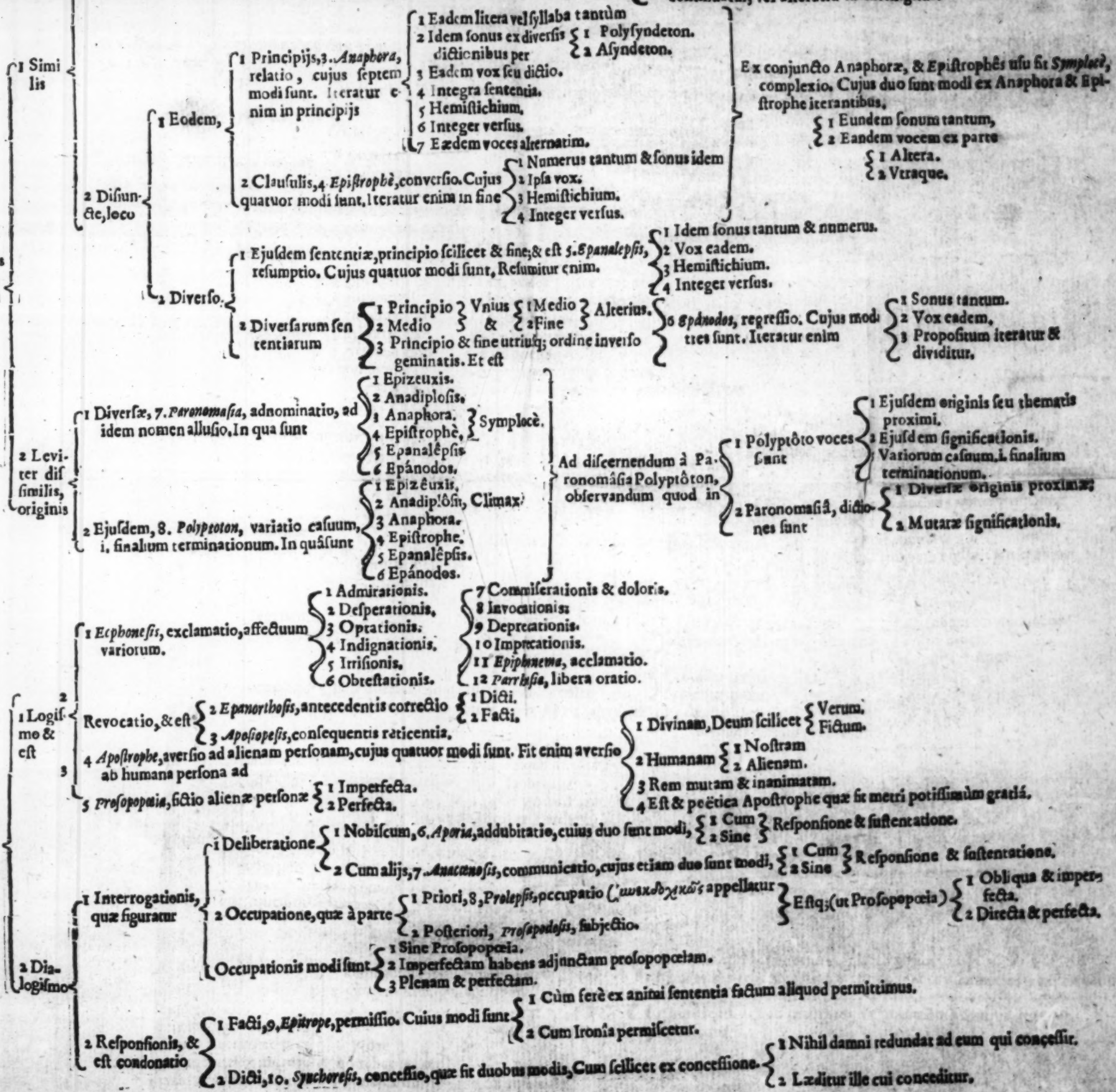
1. Dicitur in ...
2. Dicitur in ...
3. Dicitur in ...
4. Dicitur in ...
5. Dicitur in ...
6. Dicitur in ...
7. Dicitur in ...
8. Dicitur in ...
9. Dicitur in ...
10. Dicitur in ...

1. Dicitur in ...
2. Dicitur in ...
3. Dicitur in ...
4. Dicitur in ...
5. Dicitur in ...
6. Dicitur in ...
7. Dicitur in ...
8. Dicitur in ...
9. Dicitur in ...
10. Dicitur in ...

...
...
...
...
...
...
...
...
...
...

SYNOPSIS TROPORVM ET SCHEMATVM, IN VSVM REGIÆ SCHOLÆ SHIRBVRNENSIS.

18
2. Schema-
ta, seu figu-
ras quarū
aliae sunt

10
2 Senten-
tiae in

Triptichum dipterygioides continet

Conti
1861
1862
1863

1864
1865

1866
1867

1868
1869
1870
1871
1872

1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000

TROPISCHE MATOLOGIE LI- BER PRIMVS DE TROPIS.

CAPVT PRIMVM.

De communibus affectionibus Troporum.

- 1 Catachrèsi, 2 Hyperbòlè,
3 Meralèpsi, 4 Allegóriâ.

Troposchematologia est apta venustasque Troposchematologia
orationis exornandæ ratio. Cujus par- Aoy/a. Tropo-
tes duæ sunt, chematologia,
troporum & fi-
gurarum ratio.

Tropus & Figura.

Tropus est ornamentum orationis, quo * vox à nativa, propria & Grammatica signi-
ficatione in mutuam aliam immutatur.

Troporum dignoscendæ sunt *Communes affec-
tiones & Species.*

Communis affectio tropi est, quæ in singulis tro-
pi speciebus existere queat. Estque unus tropi,
aut plurim.

Tropus & Figura. Tro-
pus, modus seu
mutatio.

*Tâm complexa,
quàm inces-
pitæ.

*Communes affe-
ctiones troporum.*

Catachrēsis.

2

Hyperbole.

TROPOSCHEMATOLOGIE:

1

Communis affectio unius tropi est, quæ ex uno quovis tropo oritur. Estque immutata significatio

1. Durioris & inæqualioris, & dicitur *Catachre-*

2. Elatioris & audacioris, & dicitur *Hyper-*

Kata γένους.
Catachrēsis.
abusio.

1. Metonymie.

Catachresis est durior & injucundior affectio tropi, quæ voce aliqua ad significationem duriorē, longē & nimis aptè petitam, abutitur: ut *Æneid* 7.

Nunc *pateras* libate *Iovi*. i. Vinum in *patris*.
Æneid. 4. Oculis aut pectore *noctem* Accipit. i. somnum qui nocte capitur.

Sic *Pluto* ponitur pro inferis, *Acolus* pro vento, possessor pro re possessa.

Æneid. 1. At sperate Deos memores fandi atque nefandi. i. time.

Georg. 4. *Alcer* erat in oculis auro squalentibus ardens. i. splendentibus.

Virg *Eclog*. 7. *Unguis* ipse caper decurrerat. *Unguis* i. a. *missa*.
Unguis i. a. *missa*.

Capitis *nives*. i. *nives* seu *cani* capilli, quasi *nives*.

Ungula equina, pro ipso equo.
Parricida civium pro quo libet interficere.

Equum edificant. i. struunt.

Minari pro promittere.

Patens pro patre *Promittere* pro minari.

Hyperbole est affectio tropi, quæ rei veritatem audaciter exuperat vel minuit.

Hyperbole duplex est, *alia* excessus, *alia*.

Hyper-

4. Synecdoches.

1. Membris.

2. Speciei.

3. Genus.

2.

Tro Colli.

Hyperbole,

superlatio,

Hyperbole.

Hyperbole.

LIB. I. DE TROPIS.

Hyperbole excessus (quæ communi nomine *Hyperbole* κατ' ἐξουσίαν vel proprio nomine αὐτοῖς. I. auctio & amplificatio, dicitur) est affectus tropi, quæ rei magnitudinem superat, ut cum erratum scelus, improbum sacrilegum, liberalem magnificum appellamus.

Excessus.

Αὐτοῖς.

Αὐτοῖς.

Αὐτοῖς.

Αὐτοῖς.

Αὐτοῖς.

Quæ etiam elatior existit, cum virtutibus, ut alijsque qualitatibus præcellentes, ipsarum qualitarum nominibus celebramus, aut etiam super ipsas audacius, efferimus. Ut cum, Aristidem non iustum, sed iusticiam adeoque ipsam iustitiam iustorem, prædicamus. Etiam similibus.

Nota.

Metonymia hyperbolica.

Hyperbole defectus (quæ μειωσις & ἀναμειωσις I. extenuatio & diminutio dicitur) est affectus tropi, quæ rei magnitudinem minuit & extenuat. Ut cum scelus erratum, prodigus liberalis, audax & temerarius fortis appellatur.

Defectus.

Μειωσις.

Μειωσις.

Μειωσις.

Hinc est quod Sophocles in Ajace Flagellifero ita loquentem introducit Vlysssem.

Ὅρα γὰρ ἡμᾶς ἰδὲν ὄντας ἄλλο πῦλον ἢ τὸν ἑσθλὸν ὅσοι ἐπὶ τοῖς ἄλλοις ἔχουσιν.

Video enim nos homines nihil aliud esse quam

Metaphora

* Simulachra, quicunque vivimus, & inanem

hyperbolica.

umbram. *Μετωσις* proprie defectum auget. I. magis extenuat, ut cum ponitur Pigmæus pro homunculo, stipes pro stupido, mutus pro non respondente.

Nota.

Plutarchus ex Pindaro, Σκιάς ὄντας ἀνδρῶν ὁ

Plu: le consolatione ad Apollonium.

Homo umbræ insomnium est. Communis affectio plurium troporum est, quæ ex pluribus simul confluentibus tropis existit, Estq; in uno verbo, & appellatur *Metalepsis*.

In pluribus verbis, & est *Allegoria*.

Metalepsis.

Allegoria.

TROPOSCHEMATOLOGIAE.

Μεταλήψις.
Metalepsis,
transumptio.

Metalepsis est tropi in uno verbo multiplex affectio, quâ gradatim itur ad id quod significatur, ut Georg. 1.

Hinc movet Euphrates, illinc Germanica bellum.
Euphrates fluvius denotat. Mesopotamiam, per metonymiam adjuncti, vel synecdochen membri. Mesopotamia aenotat incolae per metonymiam subiecti. Incolae. ἡ μασοποταμία denotant universum populum Orientis, per Synecdochen [speciei]. Vnde Synecdoche hæc Metaleptica dicitur. Quia tropus ille, qui ultimus est in resolutione denominationum semper accipit à Metalepsi.

Nota.

Ἀλληγορία.
Allegoria, in-
versio.

Ἀλληγορία
1 Metaphorica.

2 Metonymica.

Allegoria est affectio plurium troporum in verbis pluribus, sive ejusdem generis tropi, sive diversi cuiuslibet continuatorum, ut Juvenal.

Dat veniam corvis, vexat censura columbas: per corvos μεταφορικῶς intellige homines sceleratos, per columbas innocentes. Hi poenam launt, isti veniam merentur.

Ter. Eunuch. Sine Cerere & Libero friget Venus, i. sine pane & vino deficit amor.

In Allegoria tenendum est illud, ut quo ex genererum coeperis, eodem definas: secus inconsequenteria scdissima fuerit. Atque hæc de communibus affectionibus troporum, species sequuntur. 1.

CAPVT SECVNDVM.

De prima specie tropi Metonymia.

Tropi quatuor sunt species; Metonymia, Similitudo, Metaphora, Synecdoche.

Metonymia

LIB. I. DE TROPIS.

Metonymia est tropus 1. causæ ad effectum 2. subiecti ad adiunctum: vel contrà 3. effecti ad causam, 4. adiuncti ad subiectum.

Metonymia causæ est cum nomen proprium causæ ponitur ad significandum effectum. Et sique efficientis & materiæ.

Metonymia causæ efficientis est, cum ex voce propria efficientis significatur effectum. Et sique *Principalis* & *Instrumenti*.

Metonymia causæ efficientis *Principalis* est cum nomen vel 1. inventoris; vel 2. auctoris pro ipsis inventis & effectis rebus usurpatur, ut,

1. Nomina fictitiorum numinum, Ceres pro frugibus, Bacchus pro vino.

2. Nomina scriptorum, Cicero, Terentius, pro libris & operibus ab his conscriptis.

Metonymia instrumenti est, cum instrumentum pro ipsa re instrumento facta usurpatur: ut, lingua pro sermone, manus pro scriptura, gladius pro caede, arma pro dimicatione & bello.

Metonymia materiæ est, cum nomen proprium materiæ, ad significandum rem ex illa materiâ effectam traducitur. ut, æs, argentum aurum, pro nummis æneis, argenteis, aureis: ferrum pro gladio, pinus, abies pro navi, *μεταληπτικῶς*.

Metonymia effecti est cum ex voce propria effecti significatur efficiens. Vt (1)

1. In a. liectivis, mors pallida, frigida, quia mortuos facit pallidos, frigidos. Ira præceps, quia præcipientes facit iratos. Victoriæ insolentia & superba, quia superbos & insolentes reddit victores. Atque hinc & oratorum & poetarum plurima epicheta.

Μετωνυμία.
Metonymia,
transnominatio.
1. *Causæ.*

1
Efficientis.

1
Principalis.

2
Instrumenti.

2
Materiæ.

2 *Effecti.*

TROPOSCHEMATOLOGIE.

2. In substantivis, scelus pro homine scelesto, scelerum machinatore. Carminibus metus omnis abest. i. Poetis carmina componentibus. Christus factus est nobis redemptio. i. Redemptor sive redemptionis author.

3. In verbis, ut Pallor, pro metu.

Metonymia subjecti est, cum nomen proprium rei subjectæ ad significandam rem adjunctam traducitur. Hujus metonymiæ modi facilius intellectus causa sic distingui possunt.

Primus modus est, cum nomen subjecti pro inherente aliquo accidente seu qualitate usurpatur. Heroid. 16.

Non tu plus cernis, sed plus temerarius audes:
Nec tibi plus 1 cordis, sed minus 2 oris inest.

1. Cor significat prudentiam, quæ in corde sedem habet: ita ut prudentes non raro cordati dicuntur.

2. Os significat pudorem, qui se ore. i. vultu prodit.

Secundus, cum ponitur nomen continentis pro re contenta, ut calix, poculum, cantharus, eadus, patera pro vino, vel alio quovis humore potabili. Crumena, marsupium pro nummis; Mantica pro vitis. Focus pro igni.

Tertius, Locus pro incolis, ut urbs pro civibus, carcer pro captivis in carcere. Anglia, Italia, Gallia, Germania, pro Anglis, Italis, Gallis, Germanis. Terra pro hominibus, terræ incolis. Aether pro cœlitibus.

Quartus, Locus pro rebus in loco gestis & tractatis, ut Forum, subsellia, rostra, curia, palæstra, pro actionibus rhetoricis & exercitijs in foro, sub-

sellijs,

3 Subjecti.

Modi 9.

1

Subjectum pro
inherente ali-
quo accidente
seu qualitate.

2

Contentus pro
re contenta.

3

Locus pro incolis.

4

Locus pro rebus
in loco gestis.

L I B. I. D E T R O P I S :

sellis, rostris, curis, palestra habitis. Sic Academia, Lyceum, Tusculanum, Gymnasium, Schola, pro doctrina in his celebrata. Sic sylva pro venationibus in sylvis. Huc refer etiam Frigus opacum, quod fit in opaco umbraculo.

Quintus, cum nomen possessoris pro re possessa usurpatur, ut Vcalegon a idet. i. domus Vcalegonis. Apud me est. i. domi meae. Devorare, exedere hominem. i. patrimonium, bona, opes hominis. Sic Oceanus, Tethy, Nereus, Doris, Neptunus, Amphitrite, Pontus quoque per Metalepsin, fictitij Dei Deaeque maris ad significandum ipsum mare veluti possessores adhibeantur. Sic Lares & Penates pro zdibus.

Sextus, cum ex imperatore vel duce exercitus significatur ut, Caesa sunt ab * Hannibale apud Cannas sexaginta millia Romanorum. i. ab exercitu, cujus dux erat Hannibal. * Marius maximas copias repressit. i. exercitus Marij repressit.

Vel cum magistri, tutoris, aut curatoris nomen pro discipulis aut pupillis adhibetur, ut Christus tutores pro discipulis baptizavit. i. discipuli ejus baptizaverunt. Saule, discipulis seu pupillis. Nudus fui. i. mei fuere aut illi, & non cooperuisti me. i. meos.

Hoc modo ex causa principali tanquam subiecto Nota. causa adjuvans, tanquam adjunctum significatur. ut Aeneid I.

Hic templum Iunoni ingens Sidonia Dido

Condebar. i.

Opifices, Didonis impensis & mandato, condebant.

TROPOSCHEMATOLOGIE.

7
Advocatus pro
cliente.

Septimus cum litigantium clientum advocatū, patroni vel procuratores personas suas pro clientum personis in curia, foro, dicasterijs usurpant. Vt, Cic. pro Cæcinnâ Pisonem advocatū adversæ partis Ebutij sic alloquitur. Restituisse te dixisti: nego me edicto prætoris restitutum esse; ac si Cæcinnâ & Ebutius ipsi suam causam agerent.

8
Tempus designatum pro rebus in illo gestis.

Octavus, vox designat temporis pro rebus ipsis, quæ in tempore illo sunt. Sic enim tempus ad actionem, relationem tanquam subiectum ad adiunctum assumit. *Æneid. 4.*

Oculis aut pectore noctem.

Accipit. i. somnum qui nocte capitur.

Eclog. 7. Solstitium præori defendere. i. (per *ὑπερμαχῶν*) de pellere pecus; à solis æstu qui maximus est in solstitio æstivo. Aget gravidus pampineo autumno. i. vindemia, quæ fit in Autumno.

9
Res significata pro signo.

Nonus, Res significata pro signo, cum videlicet res significata tanquam subiectum ponitur, & intelligitur adiunctum signum. Vt, Iupiter, Apollo, Aeneas, pro imagine Iovis, Apollinis, Aeneæ. Amaryllis pro carmine de Amaryllide. Orpheus & sylvæ, pro cælaris Orphei & sylvarum imaginibus. Huc referantur Tityus & segetes. Aeneasque arma, pro *Eclogis*, *Georgicis*, & libris *Æneidos* Virgilij.

Sic. Hoc est corpus meum, ubi de signo pane enuntiat res significata, corpus Christi.

4. Adjuncti.
Modi 4.

Metonymia adjuncti est, cum ex voce propria rei adjunctæ significatur res subiecta. Cuius modi sic distinguuntur.

Primus modus est, cum nomina virtutum pro bonis,

LIB. I. DE TROPIS.

bonis, victorum pro malis viris, aliarumq; rerum & qualitarum appellationes, pro rebus aut personis illis quibus adjunctæ sunt usurpantur. Vt, iustitia pro iusto, superbia pro superbo, doctrina pro docto, potestas pro hominibus potestatem habentibus, color pro re colorata. Huc etiam referenda adjunctorum epitheta, quæ propriè ad subiecta pertinent. Vt Aeneid. 8.

1
Virtus & virtus
pro personis
quibus insunt
aut adhibent.

Mortalla temnitis arma, i. mortales armamenta.

Thebaidos. 3: Armato turbavit funere manes.
i. funere militum armatorum.

Secundus, cum nomen signi ponitur pro re significata, ut Pubes pro juventute. Sceptrum pro regno. Fasces & purpura pro imperio seu consulatione. Toga pro pace. Arma pro bello. Agnus pro Christo. Claves pro officio vel potestate ecclesiastica. Gladius pro civili. Subscribere pro assentire. Asperge me Domine hyssopo, i. sanguine filij tui, quem significabat sanguis agni Paschalis, qui in dinctio in eum hyssopo, aspergebatui postibus.

2
Signum pro re
significatâ.

Tertius, cum tempus pro subiectis rebus, præcipue hominibus tempore illo viventibus, usurpatur; ad quos tempus, ut externa rerum duratio, relationem habet, ut adjunctum ad subiecta. Vt, Nulla unquam ætas de tuis laudibus conticescet. i. homines nullius ætatis. Aspera secula, i. asperi homines, qui sæculis illis vixerunt. Dies mali sunt. i. homines mali sunt. Iuventus & florens ætas, pro juvenibus florentis ætatis. Senectus pro senibus.

3
Tempus pro
subiectis rebus.

Quartus, cum nomen rei locatæ pro ipso loco adhibetur. Vt, Catull. Te quaesimus in omnibus libellis.

4
Locatum pro
loco.

TROPOSCHEMATOLOGIE.

libellis i. tabernis librarij. Horat. lib. 1. Epist. 1.
Spectatum satis, & donatum jam, uide quæris
Mæcenâs, iterum antiquo me includere ludo.
i. circa in quo luditur, ubi q. sed quælibet.

CAPUT TERTIUM.

De secunda specie tropi Ironia.

²
Eipovetæ.
Ironia, simu-
lacio, iussio.

¹
Personæ affir-
mata.

Ironia est tropus è voce unius persone vel rei pro-
priae aliam personam, aut rem planè contra-
riam indicans. Estque.

1. Personæ } utriusque { Affirmatæ.
2. Rei } Negatæ.

Ironia affirmatæ personæ est, quando de persona
aliâ quidpiam dicitur, de alia intelligitur. Vt,
Virg. Eclog. 3.

Tum credo cum me arbutum videre Myconia
Atque mala vites incidere falce novellas. ubi
Menalcas seipsum nominat, sed Damastrum intel-
ligit.

Ironia negatæ personæ est, quando de persona
aliâ quidpiam ita negatur, ut de alia affirmetur.
Metam. 13.

²
Negatæ.

— nec in his quisquam damnatus & exul:
ubi Vlysses negando quenquam sui generis exilio
damnatum fuisse, exprobat Ajaci patrem suum
Telamona, patruumq; Pelea quod Phocam terri-
tium fratrem trucidassent, exulare.

³
Rei affirmatæ. **I**ronia rei affirmatæ est, quando ex affirmatæ
voce unius contrarij propria, contrariorum alteri
affirmatur. Vt, Ter. Andr. Act. 5.

Ironia.

II

Ironia.

LIBI. DE TROPIS. ORT

O salve bone vir, curasti probe. Quibus verbis Simo Davum sceleratum esse, pessimumque se gessisse significat.

Ironia rei negatz est, quando ex negata voce unius contrarij propria, contrariorum alterum *Negate.* ²
κατ' ἀνέναντι affirmatur. Vt, Ille non est ebrius: de ebrio quopiam *mensam aut lectum convomente.*

Car. 2. Illa castra nunc non Catilinam ducem expectant. De Manlianis castris Catilinam avidè expectantibus.

Habet & Ironia, præter istas species, duas etiam peculiare formulas. *Ironia formulae peculiare 2.*

- 1 *Apóphasis* } loquendi modo *diversas*, sen-
2 *Paralipsis* } su prorsus *easdem*.

Apóphasis est dissimulatio, quæ contradicendo negamus id nos dicere, quod interim vel imprimis dictum volumus. Vt, Cic. in Verrem 1. De subfortione illa Iuniana iudicum nihil dico. Qui us verbis Verri prætori corrupti iudicij crimen *vehementer obijcit.* *Απόφασις.*
Απόφασις,
negatio.

Huc referendæ sunt illæ formulæ, Quid memorem, referam, repetam? &c. In quibus interrogatio, *Nota:*
negationis vim obrinet.

* *Paralipsis* est dissimulatio, quæ ea nos omittit; aut reticeo simulamus, quæ tamen vel maximè *Παραλipsis.*
obijcimus. In his formulis, Prætereo, mitto, omitto, * *Paralipsis,*
ut, Cic. pro Cluentio. *Mitto* illam primam libidinis *præteritio.*
injuriam, *mitto* nefarias generi nuptias: *mitto* cupiditate matris expositam matrimonio filiam.
Percipitur Ironia dissensione.

- 1 Pronuntiationis }
2 Personæ } *simplici verborum ratione*
3 Rei }

Vt

TROPOSCHEMATOLOGIE.

Vt Aeneld. 4.

Egregiam verò laudem, & spolia ampla refertis Tuq;
puerque tuus magnum & memorabile nomen Vna,
dolo Divū si scemina victa duorum est.

CAPVT QVARTVM.

De tertia specie tropi Metaphorâ.

3
Metaphorâ.
Metaphorâ.
translatio.

Metaphora est tropus à simili ad simile, cum propter similitudinem transferatur vocabulum à propria significatione, ad aliam. Ideoque est ad unum verbum contracta similitudo.

Nihil est autem in rerum natura unde simile duci non potest, indidemq; ideo & metaphora, quæ per adverbium similitudinis, quasi, tanquam veluti &c. aut per adjectivum simile, commodè resolvitur & exprimitur. Vt, homo homini Deus, i. quasi Deus. Ferreum pectus, i. durum quasi ferrum, quod flecti aut terri non potest. Dulcedo orationis, i. quasi dulcedo. Lamina civitatis, i. clarissimi cives qui velut lamina splendent. Olfatio, gusto, teneo, audio, video, cerno, perspicio pro intelligo. Quæ sensuum enim sunt propria, ad animi actum denotandum transferuntur.

Nota.

Si vereare ne paulò durior translatio esse videatur, mollienda sæpe est præposito verbo, ut ita dicam, si ita loqui liceat.

Metaphoræ usu trita, & frequentata, penè in proprium transeunt sermonem. Ita dicitur homo *Dena*. Et contra, quæ sunt proprietates hominis tribuuntur

LIB. I. DE TROPIS.

tribuuntur Deo metaphorice & per *Synecdoche*.
Synecdoche. Vt, cum Deus dicitur habere brachia, ex
 quo deinde potestatem & robur metonymice intel-
 ligitur. Et sic in cæteris.

CAPUT QUINTUM.

De quarta specie tropi *Synecdoche*.

Synecdoche est tropus ex voce propria par-
 tis, totum : aut contrà, ex voce propria
 totius, partem significans. Estque *Synecdoche*
 partis & Totius;

Synecdoche partis est Membri vel Spe-
 ciei. *Synecdoche* Membri, est cum ex voce propria
 membri significatur integrum. Vt, rectum pro do-
 mo. Micro pro gladio. Paries pro ædibus; Mœnia
 pro urbe. Oculi & aures, pro oculatis & auratis
 hominibus; Puppis pro navi potestatem admittunt,
 oratores non recipiunt.

Ter. And. Ag. Ridiculum caput. i. homo ri-
 diculus. Aeneid. 2. animi querendum

Argolica, i. homine Græco.

Sic numerus singularis ut pars seu membrum,
 usurpatur pro plurali, ut toto seu integro. Estque

1 Nominis, ut Anglus, Hispanus, Italus, pro
 Anglis, Hispanis, Italis.

2 Verbi, cum verbum singulare secundæ per-
 sonæ ponitur pro plurali primæ personæ, vel
 pro tertia personâ utriusque numeri. Vt, Sci-
 as, i. sciamus, vel quilibet homocler, vel ho-
 mines sciant.

Synecdoche

4
Synecdoche
 comprehensa
 intelligentia.

Partis:

Membri.

Numerus sin-
 gularis pro plu-
 rali.

TROPUSCHEMATOLOGIA.

2
speciei.

Synecdoche species est, cum ex voce propria speciei significatur genus. Vt, Particida civium pro homicida vel interfectore. Minari pro promittere. Aedificare pro struere.

Modi 2.

Modi sunt duo.

1
Species excellens pro genere.

1. Cum nomen speciale rei cuiuspiam in suo genere præcellens, pro generali ponitur. Vt, Thraso pro glorioso. Gaatho pro assentatore. Davus pro rudi & simplice. Oedipus pro ingenioso. Catones, Laïi, pro sapientibus & temperatis civibus. Sauromax & glacialis Oceanus, pro quovis remotissimo loco. Bacchanalia pro quolibet intemperantia genere. Tiphys pro quovis gubernatore. Vnde etiam frequens existit Hyperbole: quæ audacior est, cum singularia illa etiam superari ab aliquo dicimus. Vt, scivior Busrude, Proteo mutabilior, & id genus infinita, quæ in proverbia abiierunt. Hinc & amatoria illa Polyphemi cantilena, Met. 13.

Candidior folio nivei Galaten ligustri,

Floridior prato, longâ procerior alno, &c.

2
Numerus infinitus pro magno.

2. Cum numerus, qui licet sua ipsius natura finiat, nobis tamen infinitus esse videtur, pro magno ponitur. Vt, *μυρία* decem millia, & *μυρία* infinita pro multis. Sexcenta licet ejusdem proferre, i. valde multa. Cic. Cujus ex ludo, tanquam ex equo Trojano innumeri principes exierunt. i. per multi.

2
Totius.

Synecdoche totius, est quando ex voce propria totius, pars significatur.

Estque integri & generis.

1
Integri.

Synecdoche integri est, quando ex voce propria integri significatur membrum. Vt, Gustare pabulum

pabulum Troje. Bibere abundum. Marim, Tigrim. 1. partem pabuli, Xanthi, Arctii, Tigridis. Annus pro parte aliquo anni. Elphidunus pro dentibus ejus. Sylve, nemora, pro quibusdam arboribus. 1. Pontus pro fluctu. 2. Orbis terrarum, pro orbis terrarum parte in posito Romano. Exercitus ejus. et c.

1. 2.

Sic numerus pluralis pro eo dicitur interrum. Per metallesin. pro singulari, ut specie, usurpator. Vt, Offic. 1. Nos autem quinquaginta annos a profecerimus, aliorum sit iudicium: utrumque certe 3 semel summa. De se tantum loquitur orator. Ovid Trist. 1. Eleg. 1.

Nescit in immenso jactari corpora Ponto,
Suum corpus tantum intelligit poeta.

Synecdoche generis est, quando ex voce propria generis significatur species. Vt, virtus militum, pro fortitudine. Homo pro Catilina. Animal pro bestia. Promittere pro minari. Coloe pro candore. Vrbs pro Roma. Consul pro Cicerone. Hostis pro Catilina. Vt, Cat. 1. Exire ex urbe Consul hostem jubet.

2. Generis.

Modi duo.

1. Cum generali nomine, quod in eo genere maximè excellit κατ' ἐξοχῆν insignitum sive sit nomen. Modi. 2.

1. Appellativum, ut Poëta pro Virgilio, aut Homero. Orator pro Cicerone aut Demosthene.

2. Patronymicum, quo, ut genere, certam filij aut filiar, nepotis aut neptis personam significamus. Vt, Tydides pro Diomede Tydei filio. Pelides pro Achille filio Pelci.

Synecdoche.

16

Synecdoche

TROPOSCHEMATOLOGIA.

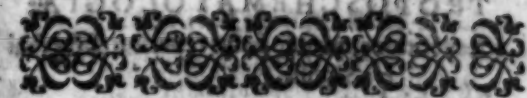
Pelei. Atides pro Agamemnone, filio

Atrei.

2. Cùm vixisse aut fuisse dicuntur ea, quæ jam
mortua esse, & non existere, intelligimus. Vt
Aeneid. 2.

— fuimus Troes, fuit Ilum, & ingens
Gloria Tencrorum. Fuimus, fuit tantum, nunc
non sumus, non est. Atque hæc de Tropis.

Finis libri primi;

LIBER SECVN- DVS DE FIGV- RIS.

CAPV D PRIMVM.

Figura dictionis.

1 Epizôxis.

Figura est ornamentum orationis quo ha- *Exempla,
Schéma,
figura.*
bitur ejus à recta & simplici consuetudine
mutatur in figuratam. Estque.

1 Dictionis, seu sermonis & orationis,

2 Sententiae, seu mentis & sensus.

*Figura dictionis est, quâ oratio figuratur dicti-
onibus aptè & iucundè sortis resonantibus. Est-
que in sonorum.*

1 Dimensione, harmonicam & numerosam so- *1
Dictionis.*
norum dimensionem constituens. Estque

1 Poëtica, unde Rhythmus & Metrum seu *8*
carmen.

2 Oratoria, cuius rectam rationem usus & opti-
morum oratorum observatio facilius & for-
tius, quàm ars aut præceptio edocet.

C

a Repeti-

TROPOSCHEMATOLOGIAE

2 Repetitione, quando sonus reperitur. Estque soni

Repetiti { 1 Similis,
2 Dissimilis.

Sonus similis repetitur { 1 Continuè,
2 Disjunctè:

In sententia { 1 Eadem, & est Epizeuxis,
2 Diversis, & est Anadiplosis.

Epizeuxis est figura dictionis in repetitione similis soni continuè in eadem sententia.

Cujus quatuor modi sunt.

1 Cum pars vocis aliqua, ut littera, & syllaba minimeque vox integra continuè iteratur, Idque in continuatarum dictionum.

1 Initijs. Vt, Met 1.

Outinam possem populos & parare paternis Aribus: atque animos formatae infundere terrae ubi (re) & (in) iteratione litterae parùm impediunt

2 Clausulis. Vt, Cic. Ad postem comprimendam, extinguendam, funditus delendam.

2 Cum vox integra continuè iteratur,

1 Eadem literis & syllabis. Vt,

δ Corydon, Corydon, quae te dementia cepit?

δ Myfis, Myfis, δ cives, cives.

2 Diversa literis & syllabis, ac ejusdem soni, ut Meorum voluptatem omnium inventor, inceptor, perfectior.

3 Cum integra sententia continuè iteratur, ut, Heroid. 17.

Si, nisi quae facile poterit te digna videris,

Nulla futura tua est; nulla futura tua est.

4 Cum

Επιζεύξις.

Epizeuxis.

subjunctio.

Modi 4.

1 Modus,

Cic. de Respons.

Arusp.

2 Modus

3 Modus.

LIB. II. DE FIGVRIS:

4 Cùm interuenerit (modò repetitio ad unam eandemq; sententiam priorem pertineat, ita ut sensum ejus incceptum absoluit)

4 Modus.

1 Vox aliqua. Vt. *Bella, horrida bella,*
Sed, *fugite & facij, fugite.*

2 Integra sententia.

1 Inclusa parenthesi, ut, *Totum hoc (quantumlongue est, quod certe maximum est) totum inquam est cum.*

2 Sine parenthesi. Virg. Eclog. 8.

Talis amor Daphnim. Et post tres interpositos versus iteratur. *Talis amor teneat.* Geminatio enim sensu continuatur, ac si sententia illa interposita non fuerit.

Nota.

Si parenthesis longior fuerit, repetitæ dictioni additur *Inquam*, quod monet sequentem repetitionem præcedenti connexam esse.

CAPVT SECVNDVM.

Anadiplosis.

A *Anadiplosis* est repetitio similis soni continuè in diversis sententijs, in fine nimirum præcedentis, initio sequentis sententiæ.

2 *Anadiplosis.**reduplicatio.*

Modi 3.

Tribus modis fit *Anadiplosis*,

1 Cùm vox eadem continuè iteratur. Vt.

Spectatum veniunt, veniunt spectentur ut ipsæ.

2 Cùm vox eadem iteratur, sed alijs interuenientibus vocibus, una vel pluribus. Vt, *vis,*

C 2

vis,

2. Anadiplosis. Climax. 20. Figuræ dictionis
TROPOSCHEMATOLOGIE.

vis, & vivis non ad deponendam, sed ad confirmandam audaciam.

3 Hemistichium, aut integra serè sententia iteratur. Vt, Ovid.

Vt mihi sint toties maxima vota mori,

Vota mori mea sunt.

Κλίμαξ,
Climax.
gradatio,

Anadiplosis pluribus gradibus continuata Climax dicitur. i. gradatio seu scala. Cujus continuationes voces dissimile præmissæ, interpositæ vel subjectæ, non impediunt.

Climacis duo sunt modi.

1 Cum eadem vox in omni gradu climacis, purè continuatur Vt, Cic. Quæ reliqua spes libertatis manet, si illis & quod liber, licet; & quod licet, possunt; & quod possunt, audent; & quod audent, faciunt: & quod faciunt, vobis molestum non est.

2 Cum altera reperendarum dictionum, voce commutata sensu manente, continuatur; vel alterutra quocunque modo subintelligitur. Cic pro Milone. Nec veid se populo solum, sed Senatus commisit. nec Senatus modò, sed etiam publici presidys & armis: nec his tantum, sed eius (videlicet Pompeij) potestati, cui (Pompeio) Senatus totam Rempublicam commisit.

Atque hæc repetitione soni similis continet: sequitur repetitio soni similis disjunctæ.

CAPIT

CAPVT TERTIVM.

Anaphora.

Sonus similis repetitur disjunctè \S 1 Eodem loco
 \S 2 Diversis.
Figura dictionis in repetitione disjuncta ejusdem loci est, qua idem sonus in eodem diversarum sententiarum loco iteratur. Idque in.

Principijs, & est *Anaphora.*

Clausulis, & est *Epistrophe.*

Anaphora est repetitio similis soni in principijs sententiarum immediatè conjunctarum.

Cujus septem sunt modi.

3
Αναφορά,
Anaphora.
relatio.

1 Cum eadem litera vel syllaba tantum iteratur in principijs sententiarum. Vt, Cic. Sollicitam mihi civitatem suspicione, suspensam metu &c. tradidistis.

2 Cum idem sonus ex diversis dictionibus iteratur, per

1 Polysyndeton. Vt, Cic. Et consilio regere, & integritate tueri, & virtute conficere.

2 Asyndeton. Vt, Æneid. 8.

Forse citi ferrum, date tela, scandite muros.

Cic. Ex hoc genere illos fuisse arbitror, *Camillos, Fabricios, Curios.* Et in hujusmodi exemplis *Anaphora*, & *Epistrophe* in singulis quandòque vocibus conjungi videantur.

3 Eadem vox, seu dictio iteratur: cum ab iisdem verbis plura, acriter & instantèr incipiunt. Vt, Cat. 1. *Nililae te nocturnum præsidium pala-*

TROPOSCHEMATOLOGIE.

tij, *nihil* Urbis vigilie, *nihil* timor populi, *nihil* consensus bonorum omnium, *nihil* hic munificentius habendi Senatus locus, *nihil* horum ora vultusque mouerunt?

4 Integra sententia. Vt. Cic. Quid est tam populare quam pax &c. Quid tam populare quam libertas?

5 Hemistichium. Vt, Ovid.

Nec quæ præterijt cursu revocabitur unda,
Nec quæ præterijt hora redire potest.

6 Integer versus. Virg. Eclog. 8.

Incipe Mænalios mecum mea tibi, versus.

O dies iteratur in principijs, & vocatur versus intercalaris, quod intercaletur. i. interponatur.

7 Cum eadem vox alternis vicibus iteratur. i. cum in contrâ positis vel comparativis solet respondere primorum verborum, alterna repetitio. Vt, Tu actionem institutis, ille aciem instruit; tu caves ne consules tui, illa ne urbes aut castra capiantur.

Elegantior est duplicata ejusmodi Anaphora in pluribus eisdem vocibus. Vt, *Accusant* ij, qui in fortunas suas invaserunt. *causam dicit is*, cui nihil præter calamitatem reliquerunt. *Accusant* ij, quibus occidi patrem Sexti Roscij bono fuit: *causam dicit is*, cui non modò lætum mors patris attulit, verum etiam egestatem.

CAPVT QVARTVM.

Epistrophè.

E *Pistrophè* est qua similis sonus in clausulis iteratur.

Hic aurem rhythmus quidam oratorius persapè resonat in membris serè paribus. Neque enim exacta æqualitatis similitudo exigenda est, sed totum efficitur similiter desinentium *ἐπιστροφῇ* & conversione, quæ idcirco ὁμοιογενὲς λεγεται. 1. similiter desinentia, dicuntur.

4
Ἐπιστροφῇ,
Epistrophè.
conversio.

Epistrophès modi sunt quatuor.

1 Cùm tantum numerus & sonus idem in clausulis iteratur. Vt, Cic. pro Milone. Est enim hæc (Iudices) non *scripta*, sed *nata* lex; quam non didicimus, accepimus, legimus; verum ex ipsa natura, arripuimus, hausimus, expressimus; ad quam non docti, sed facti, non instituti, sed imbuti sumus.

2 Cùm ipsa vox iteratur. Vt, Philip. 2. Doleat tres exercitus populi Romani esse interfectos? interfecit *Antonius*, Desideratis clarissimos cives? eos quoque eripuit *Antonius*, Authoritas hujus ordinis afflicta est? afflixit *Antonius*, Ovid. Venimus huc *ambo*, cur non discedimus *ambo*?

3 Cùm hemistichium iteratur. Vt, Mart. lib. 2. hoc hemistichium (*Jam sumus ergo pares*) in clausulis trium distichorum *repetit*.

C 4

4 Integer

TROPOSCHEMATOLOGIA.

4 Integer versus. Virg. Eclog. 8.

Ducite ab urbe domum, mea carmina ducite
Daphnim. Novies iteratur in clausulis.

Συμπλοκή,
Symplocè,
complexio.

Frequens est conjunctus Anaphoræ & Epistro-
phés usus, qui id: *ô Symplocè* (complexio) dicitur,
quod utramque illam complectatur exornationem,
novam figuræ speciem non constituat.

Symplocès duo sunt modi ex Anaphora,
& epistrophè iterantibus.

1 Eundem sonum tantum. Ut, Cic. *Spem impro-
bis ostendistis, timorem bonis iniecitistis, fidem de-
foro, dignitatem de Repub. sustulistis.*

Eandem vocem.

1 Ex altera tantum parte. Ut, Cic. *Quis cla-
rioribus viris jucundior? Quis turpioribus
conjunctior? Quis voluptatibus inquin-
tior? Cum tristibus severe, cum epulis ju-
cande, &c.*

2 Ex utraque parte. Ut, Cic. *Quis legem tu-
lit? Rullus. Quis maiorem populi partem
suffragijs privavit? Rullus. Quis comitijs
præfuit? Rullus.*

Hactenus de repetitione soni similis disjunctè
loco eodem, sequitur in diversis.

CAPVT QVINTVM.

Epanalèpsis.

Repetitio soni similis disjunctè in diver-
sis locis est in

1 Certis locis ejusdem sententiæ
principio nimirum & fine, & dici-
tur Epanalèpsis.

2 Inceris

LIB. II. DE FIGVRIS.

2 Inceris diuersarum, & est Epánodos.

Epánalepsis est, quā similis sonus in principio & fine eiusdem sententiae repetitur.

Cujus quatuor modi sunt.

5
Enallage.
Epánalepsis.
resumptio.

1 Cū idem sonus tantum & numerus iteratur.
Vt, Cic. Saluti eorum potius consulam, quā voluntati.

2 Cū vox eadem iteratur. Vt, Aeneid. 1.
Multa super Priamo rogans, super Heclore multa.

3 Hemistichium. Vt, Martial.
Phosphore redde diem, quid gaudia nostra moraris.
Cæsare venturo Phosphore redde diem.

4 Integer versus. Vt, Catull.
Quid est Catulle, quod moraris emori? & post tres versus sententiā eodem versu claudit.

Quid est Catulle, quod moraris emori?
Huc refer Psalmi octavi versum primum & ultimum.

CAPVT SEXTVM.

Epánodos.

6
Epánodos est, quā sonus ille qui fuit in 1 principio vel in 2 medio præcedentis sententiae, repetitur in 1 medio vel in Epánodos. 2 fine sequentis: vel soni duo, ordine inter se, verso iterantur, unde dicitur Epánodos.
1 Princi-

TROPOSCHEMATOLOGIA.

1 Principij & medij, cùm sonus ille qui fuit in principio præcedentis sententiæ, iteratur in medio sequentis. Vt, Aeneid. 11.

Deserit & muros, & summas deserit arces.

2 Medij & finis, cùm sonus ille qui fuit in medio præcedentis sententiæ iteratur in fine sequentis. Vt.

Nil desperandum Christo duce, & auspice Christo.

3 Geminata, quâ soni duo, alter in principio, alter in fine sententiæ, ordine inverso, in sequenti sententiâ, sed intercedente Anadiplosi, iterantur. Vt, Cic. Habuit honorem ut proditori, non ut amico fidem.

Virg. Eclog. 8. *crudelis tu quoque mater.*

Crudelis mater magis an puer improbus ille? Improbus ille puer, crudelis tu quoque mater.

Epánodos tres habet modos.

1 Cùm sonus tantùm iteratur, Vt, Habuit honorem, &c.

2 Cùm eadem vox iteratur. Vt, Cic. Gratiâ qui refert, habet; & qui habet, eò quod habet refert. Heroid. 2.

Demophoon ventis & verba, & vela dedisti;
Vela queror reditu, verba catere fide.

3 Tertius semel propositum iterat & dividit; ut, Aeneid. 2.

Iphitus & Pelias mecum, quorum Iphitus 270
Iam gravior, Pelias & vulnere tardus Vlyssi.

Atque hæc de repetitione soni similis, dissimilis sequitur.

LIB. II. DE FIGURIS.

CAPUT SEPTIMUM.

Paronomasia.

R Epetris sonori levi. § 1 Paronomasia
ter dissimilium est. § 2 Polyptoton.
In quibus etiam locum habent præ-
cedentes figuræ omnes, quæ sunt in re-
petitione soni similes. Quia in iisdem lo-
cis quibus similes, dissimiles etiam soni iterantur.
Et similiter dissimilium similitudo quædam est.

Paronomasia (adnominatio, quasi ad idem no-
men allusio) est cum dictio (1) literæ aut syllabæ, Παρανομασία,
(2) aut originis aliòqui commutatione, significa- *Paronomasia,*
tione quoque commutatur. Vt. *adnominatio.*

1 Non emissus ex urbe, sed immissus in ur-
bem.

Non modò ignoscendi ratio, sed etiam cog-
noscendi consuetudo, de medio sublata
est.

2 Iucundum est *amari*, si curetur ne quid in-
sit *amari*. *Leporem* mavis an *Lepo-*
rem?

In Paronomasia est

1 Epizeuxis. *Aeneid.* 2. Fig via vi.

2 Anadiplosis. *Aeneid.* 4.

Cui pharetra ex humeris, crines nodantur in auris;
Aures purpuream subnectit fibula vestem.

3 Anaphora. *Met.* 2.

Neu te dexterior tortum declinet ad anguem;
Néve sinisterior p̄cessam rota ducat ad aram.

4 Epistrophe

3. Polypτότον.

48

Figuræ dictionis

TROPOSCHEMATOLOGIE.

4 Epistrophè. Quint. Nemo potest alteri dare *matrimonium*, nisi penes quem sit *patrimonium*.

Symplocè. Cic. ut Exul porius tentare, quam consul vexare Rempub. possis.

5 Enapalêpsis. Met. 1.

Vngulæque in quinos dilapsa absumitur *unguis*.

6 Epánodos. Cic. Absesse non potest quin ejusdem hominis sit, *isqui improbos probet, probos improbare.*

CAPVT OCTAVVM.

Polyptóton.

3
Πολύπτωτον,
Polyptóton.
variatio casuum
i. finalium ter-
minationum.

Polyptóton est, cum ejusdem originis varii casibus voces inter se consonant. ut, Cic. certus locus, certa lex, certum tribunal, quod hoc reseruetur.

Casus hic significat, non modò casum Nominis, ut à Grammaticis speciatim accipitur, sed quamcunque vocis à prima origine deflexionem, in alium sive 1 modum, 2 tempus, 3 personam, 4 casum, 5 genus, 6 gradum, 7 numerum, vel 8 partem orationis factam. Et quot istius variationis, totidem etiam & hujus figuræ sunt modi.

Nota.

Ad discernendum à Paronomasia Polyptóton, tria sunt observanda in Polyptóto.

1 Ut voces sint ejusdem originis sive thematis proximi. Paronomasia semper est ex dictionibus diversæ originis proxima.

2 Ut

LIB. II. DE FIG. VRS.

2 Vt ejusdem significationis sint, in Paronomasia mutatur significatio.

3 Vt sit varietas casuum, & finalium terminati-
onum.

1 Vel literarum, ut in omnibus fere exem-
plis.

2 Vel saltē quantitatis commutatione facta,
ut, Ovid.

Vt melior causa, causa sit ista tua.

Quod si horum aliquod deficiat, exemplum aliud
referendum est.

In Polyptrōto est.

1 Epiz. Ūxis Aeneid 4.

Littora littoribus contraria.

2 Anadiplosis. Met. 1.

Iamq; nocens ferrum, ferrōq; nocentius aurum
prodierat: prodit bellum quod pugnat utroque.

Climax. Ovid.

Mars videt hanc, visamq; cupit, potiturq; cupita.

3 Anáphora. Cic. de respon. arusp. Homines

te propter pecuniam libérarunt: homini-

bis injuria tui stupri dolor non fuit: ho-

mines tibi arma, alij in me, alij post in il-

lum invicem civem dederunt: hominum

beneficia prius concedo tibi:

4 Epistrophe. Ovid. Met. 1.

Oscula dat ligna, refugit tamen oscula lignum.

5 Epanalepsis. Cat. 1. Vives & Vives, ita ut

nunc vivis.

6 Epánodos. Ovid. Eleg. lib. 2. Eleg. 10.

Quod sequitur fugio, quod fugit ipse se:

quor.

Atque hæc de figura dictionis.

CAPIT.

Figura Sententie.

Ecphonêsis.

Figure senten-
tial. 10.

Figura sententiae, est quae totam sentiend-
am aliquo animi motu (ut ira, dolore, spe,
timore) afficit.

Estque in } 1 Logismo
 } 2 Dialogismo.

Logismus est quando sine collocatione sententia figuratur.

Note.

Sententia hic intelligitur non solum quæ *proposita* dicitur, & perfectâ periodo continetur, sed quæcunque orationis membrum, & partem argumenti quibuscumque absolvit, cujuscunque rei gratiâ enunciat.

Extra colloquutionem illustramus
sententiam.

Exclamatio, hinc i Ecphrasis, exclamatio,

2 Revo- } Antecedens aliquod, corrigendo,
cando, idq; } Est 2 Epanorthosis, correctio.
2 Consequens, reticendo. Et est;
Aposiopesis, reticentia.

Ad alias personas orationem convertendo. Et est

4 Apostrophé, averſio.

3 Alienis attribuendo. Et est 3 Prosopopœia,
fictio personæ.

Exphorisis est figura in logismo per adverbium exclamandi expressum vel intellectum. Estq. vari-
ransfectum.

Ἐκφώνησις,
Ecphonefis.
exclamatio.

1 Admin

1. Epiphonēsis

LIB. I. DE FIGVRIS.

Epiphonēsis

1 Admiracionis, ut, & clementiam admirabilem!

2 Desperationis, ut, & frustra mei suscepti labores!

3 Optationis, ut & utinam &c!

4 Indignationis, ut, & scelus!

5 Irrisionis, ut, & stultos, Camillos, Curios, Fabricios!

6 Obtestationis, ut, Proh Deum atque hominum fidem!

7 Commiserationis. Ah, heu, hei, eheu, & & doloris per

8 Invocationis. Ovid. 1. Trist. Eleg. 2.

Dij maris & caeli (quid enim nisi uoti supersunt) Solvere quassatae parcae membra iatis.

9 Deprecationis, ut, Hoc omen avertas Deus:

10 Imprecationis. Dij te perdant.

11 Epiphonema quoque species est exclamatio-

nis: rei narratae vel probatae summa, acclamatio. Epiphonema, acclamatio.

Ut, Virg.

Tanta molis erat Romanam condere gentem!

12 Est etiam Parrhesia, libera oratio, exclamatio quaedam, cum orator quae sentit dicat, nihilque metu offensionis subterfugiat, aut reticeat. Cic. Vide quam non reformidem?

Parrhesia, quasi parrhesia, libera oratio.

CAPVT

TROPOSCHEMATOLOGIE.

CAPVT DECIMUM.

Epanorthōsis.

Revocatio simpliciter est, quando revocatur quidpiam: & est ardentioris sermonis veluti refrigeratio. Estque

- § 1 Epanorthōsis &
§ 2 Apophōsis.

Epanorthōsis est quando antecedens aliquid corrigendo revocatur.

Estque § 1 Dīxi.

§ 2 Facti.

²
Epanorthōsis,
correctio.

1 Dīxi, cum prateritum aliquid incommodius dictum revocamus, & quod commodius videtur substituimus. Vt, Ter. Heant. Filium unicum adolescentulum.

Habeo, ab, quid dixi, habere me imo habui,

Chreme, Nunc habeam, necne; incertum est.

2 Facti, cum nihil substituendo cursus orationis antecedens revocatur, & quasi penitentia facti significatur. Vt, Cic. Sed quid ego ita gravem personam induxi?

CAPVT VNDECIMUM.

Apophōsis.

³
Apophōsis,
reticentia.

Apophōsis est, quā sententia inchoataz cursus revocatur, pariem aliquam, quæ tamen intelligitur, reticendo, ur, Ter. Ego te furcifer, si vivo.

CAPVT

CAPVT. DVODECIMVM.

Apostrophè.

Apostrophè est, quando oratio ad alienam personam, ab ea, ad quam instituta est, avertitur.

Apostrophè quatuor modis fit :

1 Ab hominibus ad Deum, aut fictitium aliquod numen, quasi Deum. Atque huius loci, est poetica Deorum Deorumve, ut *Iouis & Marsarum*, invocatio. Poëta quidem Græcis primo statim proœmio : Latinis vero post summam rerum negotij thesin usitata. Atq; huc spectat omnis ad imprecationem & deprecationem, & ad orationem etiam, cum voti significationem habeat, facta averfio.

Αποστροφή,
Apostrophè,
averfio.

2 Ab humana persona ad humanam, sive

1 Alienam. Ut *Car.* Quousq; tandem (*Ca. uilina*) abutere patientia nostra? ubi oratio in scenam ad Patres instituta, statim in protœnio ad *Cariliosin* avertitur.

1 Nostram, ut, *Virg. Did.* ad sese, Quin morere, ut merita es, ferroq; vertere dolorem.

3 Ad rem iuram & inonimoram, veluti ad personam, Ut, *Cic. pro Milone*. Vos enim *Albani* tumuli, atq; *lucilios*, inquam, imploro atq; obtestor. Tule. s. Ad philosophiam, & vitæ, philosophiæ, dum ad te confugimus, a te petam perimus.

4 Est & poetica Apostrophè, cum poëta, menti ponit.

D

TROPOSCHEMATOLOGIE.

potissimum gratiâ, casum pro casu, ut vocativum pro nominativo, aut obliquis per anticipum quandoque adhibent: ita ut verbi quoque persona commutetur, ut, Ovid. Trist. 1. Eleg. 1.

Territur minimo pennæ stridore columba,
Vnguibz, accipiter, saucia facta tuis.

CAPVT DECIMUM TERTIVM:

Profopopœia.

3
Προφωπαιο-
ωσια,
Profopopœia,
fictio personæ.

Profopopœia est quâ alienam personam oratione nostra loquentem fingimus. Personam intellige non tantum hominis & vivi & mortui sed etiam Dei & fictiorum numinum, in id rerum mutarum & inanimatorum.

Profopopœia est

1 Imperfecta, cum sermo alienæ personæ leniter & oblique representatur. Et dicitur *Mimesis*, cum alienum sermonem imitando repræsentamus: ut, Cæsar de legatis Helvetiorum. Qui dicerent sibi in animo esse, sine ullo maleficio iter per provinciam faceret propterea quod iter nullum haberent aliud: rogare ut eius voluntate id sibi facere liceat.

2 Perfecta, cum tota fictio personæ oratione nostra representatur. Dicitur hæc species *Echopœie*, cum personam omnibus numeris & proprietatibus exposuimus, ita introducimus loquentem, ac si præsens & vera adesset, coramque ipse pgeret.

LIB. II. DE FIGVRIS.

Quo in genere & accessus ad Protopopoeiam & recessus decoris imprimis esse debet. Sic Aeneas protopopoeiam Virg. Aeneid 1. composuit, cum Aeneaslocijs ——— veterem Bacchum, pinguemque ferinam.

Diuidit & dictis merentia pectora mulcet;
& socij (neq; enim ignarissimus ante malorum)
& passi graviora, dabit Deus his quoq; finem, &c.
Talia voce refert.

Logismus sententiarum adhuc fuit, Sequitur dialogismus.

CAPVT DECIMUM QVARTVM,

Apóris.

Dialogismus § 1 Interrogatione.
est in § 2 Responsione.
Interro. § 1 Deliberatione § figurat.
gatio § 2 Occupatione § tur.

Deliberatio est, cum varias tanquam consulationis rationes subinde interrogamus, & suspensis diutius audientium animis aliquando responsio subiicitur inexpectata:

Deliberatio est § 1 Apóris.
§ 2 Anacendosis:

Apóris est deliberatio, quā persona cui oratio assignatur, secum de oratione aliqua consilij deliberat & consultat.

Apóris duo sunt modi:

1 Cum addubitationi sua etiam responsio & sustentatio subiecta est. Vt, Aeneid. 4. Dido:

D 2

En,

Arvelas
Apóris,
addubitatio.

TROPOSCHEMATOLOGIA.

En, quid agam? rursusne procos irrita priores
Experiar? &c. Tandem sibi ipsa responder,
Quin morere, ut merita es, ferroq; averte dolo-
rem.

2 Cum addubitatio sola est, responsione seu su-
stentatione nulla sequente: ut, Virg. Aeneid. 2.
capitulum Sinonem sic secum fingit deliberantem.

Hæu quæ nunc tellus (inquit) quæ me æquora
possunt

Accipere? aut quid jam misero mihi denique
restat?

CAPVT DECIMVM QVINTVM.

Anacænosis.

7
Anacænosis.
communicatio.

A *Anacænosis* est deliberatio cum alijs.

Cujus duo sunt modi:

1 Cum sustentatio seu responsio subiecta est: ut,
Horat. 1 Od 12.

Quem virum aut herosa lyra vel acri
Tibiâ limes celebrare Clio?

Quem Deum? responsio sequitur in interre-
gatione subiecta.

Quid primus dicam solitis parentum
Laudibus?

2 Cum nulla subijcitur responsio. Aeneid. 2.

Quis cladem illius noctis, quis funera fando
Explicet? aut possit lachrymis æquare labores
Atque ejusmodi est dialogismus deliberatio-
nis. Occupationis sequitur.

CAPVT

CAPVT DECIMVM SEXTVM.

Occupatio.

Occupatio est, cum alieni consilij interrogationem occupamus, eique respon-
sionem subijcimus. Itaque dialogizamus
hic à priore parte *Prolépsis*, à postero-
re *Prosopodosis*, dicitur.

Prolépsis ferè *prosopopœiam* conjunctam habet:
ideòque ut *prosopopœia*, aliàs obliqua est & im-
perfecta, aliàs directa, perfecta, plena.

Occupationis modi tres.

1 Vbi nulla conjuncta est *prosopopœia*. Vt,
Cic. pro Milone. Et si vereor, ne turpe sit, pro forti
viro dicere incipientem, timere, &c. *Prolépsis*. Ta-
men hæc novi judicij nova forma, terret oculos:
Prosopodosis.

Notæ hujus modi sunt, Quanquam, etsi, licet,
tamen, attamen.

2 Occupatio imperfecta, quæ obliquam & im-
perfectam adjunctam habet *prosopopœiam*. Vt, O-
vid. remed. 1:

Dura aliquis præcepta vocet mea? dera fate-
mur

Esse: sed ut valeas multa dolenda feras.

Vbi occupatio præcedit, responsio concessione
figuratur.

Hæc occupationis modus frequens est apud ora-
tores, hisce formulis. Si quis fortè miretur, Si quis
aliter qui &c. Si quis obijciat, Quid si quis me ro-
get, Miretur aliquis, Obijciat aliquis. Ne quis

D 3

miretur

Occupatio.

Πρόληψις.

Πρόληψις.

occupatio.

Προσποδωσις.

Προσποδωσις.

subiclio.

TROPOSCHEMATOLOGIAE

iniretur, &c. procemijs valde accommodatus.

3 Occupatio plena & perfecta, plenam nimirum seu perfectam proloporiam conjunctam habens: ut, Ovid. 3. Art.

Dixerit è multis aliquis, cur virus in angus
Adjecis? & rapidis credis ovile lupis? occupatio.

Subjectio sequitur.

Parcite paucarum crimē diffundere in omnes.
Atque hæ sunt interro- } 1 Deliberatione.
gationes figuræ in } 2 Occupatione.

CAPVT DECIMUM SEPTIMUM

Epitropè.

Responsio { 1 Epitropè & } figuratur.
2 Synchorefi

Epitropè est, cum facti cuiuspiam licentia condonetur.

Huius modi sunt.

1 Cum ferè exanimi sententia factum aliquod permittimus. Ut, Ter.

Imò, habeat, valeat, vivat cum illa.

Profundat, pereat, perdat, nihil ad me attinet.

Sumat, consumat, perdat, decretum est pari.

2 Cum Ironia permiscetur, Aeneid 4.

Scilicet is superis labor est, ea cura quietos,

Sollicitat inique te teneo, neque dicta resillo,

I sequare Italiam venis, pectus regna per undas

Epitropè,
Epitropè,
permissio.

Andr.

Adelpb.

Heaut.]

CAPVT DECIMVM OCTAVVM.

Synchoréſis.

Synchoréſis eſt, cū dictum aliquod aut argumentum condonatur.

Duobus modis fit Synchoréſis:

1. Cū ex conſeſſione nihil damni videtur redundare ad eum, qui conſeſſit. Ut, Ver 7. Sit ſacrilegus, ſit fur, flagitiorum omnium vitiatorumque princeps: at eſt *bonus imperator*.

2. Cū id concedimus, quod ei, *conceſſum*; nocet: ut ſæpè fit in contentionibus & controverſiſ. Cic. pro Ligariò Habes igitur Tubero (quod eſt accuſatori maxime optandum) conſentem reum: ſed tamen hoc *ita conſentem*, ſc. in ea parte ſuiſſe, qua *te, Tubero*: qua virum omni laude dignum, patrem tuum. Itaque prius de *veſtro delicto conſiteamini neceſſe eſt*, quàm Ligarij ullam culpam reprehendatis.

Atque hæc de ornamentis elocutionis.

FINIS.

Δόξα Θεῷ.

10
Euf. 2. 1. 1. 1.
Synchoréſis.
conceſſio.